No. 1756 Zaterdag 25 Augustus 1917. 34ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

't Zal niet gaan.

Herhaaldelijk wordt bij het Openbaar Onderwijs geklaagd over een tekort aan Nederlandsche krachten.

Men meent dat daarin verbetering zal worden gebracht door verhooging van de onderwijzerssalarissen.

't Zal niet gaan, vreezen we. Ook na verhooging der onderwijzerstractementen, die wij hun van harte gunnen, zal het in onze Kolonie sukkelen blijven met Nederlandsche krachten. Om de eenvoudige reden, dat er zoowel in Nederland zelf, als in Oost–Indië gebrek is aan een voldoend aantal goede onderwijzers.

Wij allen weten, dat de onderwijzers in Oost–Indië hooger betaald worden dan op Curaçao. De hoogst gesalariëerde aldaar zijn de leeraren aan de H. B. S.

Dat hooge traktement kan echter geen voldoend aantal naar Indië lokken.

Wij lezen in de Java–Post van 23 Februari 1917:

„Men kent de toestanden bij ons middelbaar onderwijs, *die reeds zooveel aanleiding tot klachten hebben gegeven*, namelijk het tekort aan bevoegde leerkrachten en de tijdelijke voorziening in dit tekort door onderwijzers te benoemen in het bezit van een middelbaar akte, of zelfs slechts in het bezit van een lager akte voor het vak, waarin zij geroepen werden onderwijs te geven. Niemand zal kunnen ontkennen, dat dit een misstand was, waarin zoo spoedig mogelijk diende worden te voorzien. De tijdelijke leerkrachten aan de middelbare scholen zijn, gegeven de eigenaardige omstandigheden waarin ons koloniaal onderwijs verkeert, SCHIER ONVERMIJDELIJK; niet alleen kan de regeering in Nederland niet altijd de noodige bevoegde leerkrachten vinden — *vele aanvragen in Nederland gedaan bleven onbeantwoord* — maar ook dan nog zal steeds in de tijdelijke behoefte aan personeel door ziekte of door verlof, op de tegenwoordige wijze moeten worden voorzien."

Hoe tracht men daar nu te voorzien in het bestaande tekort?

Eenvoudig door zijn eischen wat lager te stellen.

Het departement van onderwijs schrijft, dat bij de regeering de ernstige bedoeling voorzit een regeling te treffen, die aan de H. B. S. waarborgen zal geven, dat in de verschillende klassen door bevoegde leerkrachten wordt les gegeven.

Deze *regeling* bestaat in een splitsing der H. B. S. in twee afdeelingen, de drie eerste klassen en de twee laatste omvattend. De bezitters eener A-akte en van de akte K. I. worden dan benoembaar verklaard in de laagste drie klassen eener H. B. S. met 5–jarigen cursus.

„Met zekerheid is namelijk te verwachten, dat èn in Indië èn in Nederland in dat geval op zeer goede krachten de hand zal kunnen worden gelegd, zoodat van de diensten van geheel onbevoegden voor het middelbaar onderwijs geen of nagenoeg geen gebruik meer zal behoeven te worden gemaakt, *wat ook aan het lager onderwijs*, WAARBIJ EEN GROOT TEKORT AAN LEERKRACHTEN HEERSCHT, ten goede zal komen."

Het tekort aan goede krachten wordt overal gevoeld, hier zoowel als in Oost-Indië, bij het Openbaar Onderwijs evenzeer als bij het Bijzonder. Overal tracht men dit tekort aan te vullen door het in gebruik nemen van mindere krachten.

Waar zulk een uitgebreid personeel noodig is, kan men onmogelijk vergen, dat alleen over uitstekende krachten beschikt mag worden.

Men heeft zich in het onvermijdelijke te schikken.

Wil men dan over die minder goede krachten klagen en blijven klagen, wie er lust in heeft, ga zijn gang; het is een dankbaar chapiter, want het raakt nooit uitgeput.

Maar verstandiger dunkt ons het goede te prijzen waar men het vindt en de bevoegde krachten aan te wakkeren tot hoogere diploma's.

Ofschoon de waarde van een onderwijzer nog door iets anders wordt bepaald dan zijn officiëele diploma's.

De Heer Jos. SUYS schrijft in hetzelfde nummer der Java–Post:

„Toch bij de beoordeeling van het peil waarop ons middelbaar onderwijs of in het algemeen het onderwijs *in een maatschappij als de onze* moet en kan staan, zal men zich voor overdrijving moeten hoeden; dat werd nog onlangs door mijn collega WESTERVELD in het tijdschrift van Koloniale Studiën betoogd, bij zijne beschouwingen over een Indische Hoogeschool ter inleiding aan zijn bespreking van het præ-advies der aanpassingscommissie. „Het betere, zegt hij, kan de vijand zijn van het goede; wie voor de Indische jongens een hooger onderwijs eischt, *dat geheel gelijkwaardig moet zijn aan het Nederlandsche*, verlangt meer dan het belang van Indië vordert."

En hij besluit:

„In het algemeen gelde in Indië de overweging, dat door opvoering van het peil de mogelijkheid in de behoefte aan onderwijs te voorzien niet in het gedrang mag komen."

Roeien met de riemen die men heeft is echt Hollandsche aard.

Berouw zonder goed voornemen.

De uitslag der verkiezingen voor de Tweede en Eerste Kamer was voor het „Vaderland" aanleiding om een terugblik te werpen op de daden der Liberale Partij. Het mag aan den balk, dat het blad zoo maar niet alles goed pleit.

Het treurig beleid van Kappeyne wordt genoemd „een anti–democratisch bedrijf, anti–democratisch zoowel in zake onderwijs als in zake kiesrecht". Wat niet liberaal was en niet van de Openbare School gediend — zegt „Het Vaderland" met prijzenswaardige openhartigheid — bestond voor Kappeyne niet. Niet de Nederlandsche burger zou hebben uit te maken, welk onderwijs hij voor zijne kinderen begeerde; de Nederlandsche Staat zou dat decreteeren. En medezeggenschap over de vraag in welke richting die Staat zou worden gestuurd, wilde zelfs Kappeyne slechts zóóver geven, dat hij zich niet zou verzet hebben, ja zelf streed voor eene wijziging van art. 80 (toen art. 76) der Grondwet, waardoor een uitbreiding van het kiesrecht tot stand zou komen, mits het liberalisme zijn goede kans op de opperheerschappij behield."

Juist! Het beleid van Kappeyne — den liberalen leider! — kon niet beter geteekend worden, zoo kantteekende de „Tijd" hierbij. Toch zou het verkeerd zijn, te meenen, dat men te doen had met een persoonlijk regime. Integendeel, het was het beginsel der liberale partij, dat in den heer Kappeyne leefde! En hoever die partij durfde gaan, niet wij behoeven de acte van beschuldiging op te stellen; het Unie–Liberale blad zelve is zoo eerlijk, te verklaren:

„Een zich noemende liberale partij kon, in strijd met elk liberaal beginsel, de gezonde ontwikkeling van het kiesrecht tegenhouden; zij kon de conscientievrijheid zoo weinig eerbiedigen, dat ze er toe kwam de voorstanders van het bijzonder onderwijs door de macht te willen dwingen, hun beginsel prijs te geven, wat natuurlijk op jammerlijke mislukking moest uitloopen; Kappeyne's onderwijswet, die voor de liberale partij de groot triumf scheen, was hare laatste stuiptrekking; nog 9 jaren daarna was zij in de meerderheid, zonder de kracht te bezitten een ministerie te vormen, om in 1888 minderheid te worden, en het ongekende schouwspel te beleven, dat die door Rutgers van Rozenburg gesmade clericalen aan het bewind kwamen. Maar het liberale beginsel kan slechts winnen door de Grondwetsherziening die thans verzekerd is, en ook de liberale partij, wanneer het beginsel door allen, die tot de partij behooren, onverschillig met welken naam zij zich tooien, inderdaad wordt beleden en met juistheid toegepast."

„Het Vaderland" onderscheidt tusschen liberale beginselen en liberale partij en vindt de eerste beter dan de laatste, doch belooft, dat er beterschap zal komen.

Dit laatste hopen wij en met eenige reden, omdat de liberalen ook niet meer in de gelegenheid zijn, hun oude positie in Nederland te hernemen; — **daarvoor is de partij te veel innerlijk verzwakt.**

Al te bescheiden echter is het, te meenen, dat de liberale beginselen beter zijn dan de liberale partij.

Het omgekeerde is veeleer waar, zegt de „Tijd" weer:

„Wanneer de liberalen allen leefden uit hun beginselen, — op zeer duidelijke wijze beschreven door den tegenwoordigen minister–president in z'n boek „Richting en beleid der liberale Partij" — dan zou waarschijnlijk de verhouding der partij en er niet beter doch slechter op worden!

Of zijn bijgeval die beginselen zoo langzamerhand afgestorven?

Is het niet meer waar, dat de Rede oppermachtig is en richtsnoer der staatkunde, dat het gezag niet komt van God en dat het Liberalisme gekant is tegen alle gezag, hetwelk niet uit het algemeen belang kan worden verklaard?"

Het „Vaderland"sche artikel zou het doen vermoeden. En daar het blad aanbeveelt, dat toch een liberaal nimmer terugdeinze voor de consequenties van zijn beginselen, zou het van belang wezen te vernemen van „Het Vaderland", of deze nog altijd het nationalisme en het atheïsme zijn!

Vooral is dat van belang, waar de partij zoo dikwijls, vooral tegen de verkiezingen, heeft verkondigd, dat ook de liberalen zoo voor den godsdienst zijn. Of 't een, of 't ander. Indien de beginselen zoo mooi geacht worden, dan huichele men ook geen godsdienst.

De rouwmoedige stemming van het „Vad." is dan ook wel een weinig verdacht. Wat komt er van te recht als het aan de oude beginselen houdt?

De dreigende nood.

In het Engelsche Hoogerhuis heeft Lord Milner op aandrang van leden weer eens mededeeling gedaan over de uit– en invoer van Nederland en Denemarken. We kunnen daaruit weer eens zien, dat de neutrale Staten absoluut niets meer te zeggen hebben, dat er met hen gespeeld wordt naar welbehagen en wat het zeggen wil, als de kleine Mogendheden „beschermd" worden.

Wat Engelands uitvoer naar die landen betreft, wist hij te vertellen, dat er nu al in vele maanden niet de minste uitvoer van levensmiddelen of mest uit Engeland naar Nederland of Denemarken geweest is.

Wat de invoer uit Nederland en Denemarken aangaat, noemde hij den toestand „niet volkomen bevredigend", maar toch „verreweg beter dan in 1915".

Wat men alzoo „niet volkomen bevredigend" noemt, blijkt als volgt:

„Sedert half 1916 is er een groote verbetering in den invoer uit Nederland in Engeland. Op het oogenblik blijft die invoer, in weerwil van de buitengewone bezwaren van de verscheping, bevredigende vermeerdering toonen, al is er nog plaats voor verbetering."

Dus Nederland krijgt niets, maar levert steeds meer aan Engeland. Desniettegenstaande zijn de heeren over het Kanaal nog allerminst content. Want omtrent onze uitvoer naar Duitschland zei Milner:

„Wij hebben geen rechtstreeksche middelen om dezen uitvoer te stuiten. De middelen, waarover wij beschikken, zooals beperking der invoeren in deze landen, bezigen wij in vollen omvang."

Onze invoer dus in vollen omvang beperkt. Desalniettemin volgt daarop weer de echt Engelsche verzekering:

„Natuurlijk denken wij er niet aan op eenigerlei wijze de onzijdigen te benadeelen"......! 't Is alles om „zooveel mogelijk de voorziening van den vijand met voorraden te beletten. De intree van de Ver. Staten in den oorlog *zal er veel toe bijdragen de uitvoeren van de aan Duitschland grenzende onzijdige staten* naar Duitschland te fnuiken. Wij zullen met onverflauwde waakzaamheid alles doen om deze uitvoeren te stuiten, maar men moet steeds denken, dat Duitschland ook over middelen van pressie beschikt. Het levert hun steenkool op veel voordeeliger voorwaarden, dan zij die uit Engeland kunnen krijgen

Alles wat ik kan zeggen is, dat alle middelen, die wij verstandig kunnen bezigen om de uitvoeren van deze landen te stuiten, niet zijn en niet zullen worden veronachtzaamd."

We kunnen er ons dus op voorbereid houden, dat we nog op scherper rantsoen gesteld zullen worden. Natuurlijk, dat spreekt, denkt men er niet aan ons ook maar op eenigerlei wijze te benadeelen......

Dat is toch maar onze troost. Als ze er maar niet aan „denken". Of ze ons benadeelen, dat doet er niet toe!

Duidelijk gaf de spreker ten slotte nogeens aan, wat hun plannen zijn:

„Ik zou omtrent deze belangrijke zaak ten slotte een algemeene opmerking willen maken aangaande Nederland, Denemarken en de anderen Skandinaafsche landen en hun handel met Duitschland. Wij moeten altijd een duidelijk onderscheid maken tusschen twee dingen, waaromtrent wel eens verwarring bestaat.

Van goederen, die oorspronkelijk in neutrale landen werden ingevoerd uit Engeland of andere landen overzee, en waarvan heruitvoer naar Duitschland was, is de invoer door onze blokkade gestuit. Ik geloof, dat zij in het geheel niet meer doorkomen.

Er is echter een groot onderscheid tusschen een weloverwogen toepassing van onze blokkade en het algeheel beletten van uitvoeren door de onzijdigen naar Duitschland. Er wordt uit deze landen nog veel naar Duitschland uitgevoerd, maar deze uitvoer bestaat geheel uit landbouwvoortbrengselen van die landen zelf, en het spreekt vanzelf dat wij het niet evengoed in onze macht hebben die te stuiten. Wij kunnen met die onzijdige landen, welke voor sommige dingen, die zij zeer noodig hebben, van ons afhankelijk zijn, overeenkomsten treffen en wij kunnen zooveel mogelijk invloed op hen uitoefenen om hen te beletten voortbrengselen naar Duitschland uit te voeren.

Laat ons echter den omvang van deze uitvoeren naar Duitschland niet overdrijven. Zelfs als zij morgen geheel ophielden, zou dat voor Duitschland niet zooveel verschil maken als gewoonlijk wordt aangenomen; het zou Duitschland lang niet in dezelfde mate in het nauw brengen, als het sluiten van den heruitvoer door onzijdige staten, van goederen die van overzee komen."

Dus onomwonden wordt hier verklaard, dat men pressie op ons uitoefent om onze eigen voortbrengselen niet uit te voeren zooals we willen. De „vrijheid der zee (!!) wordt er voor goed voor opgeofferd. Want men mag daar ginds zeggen, dat wij van hen „afhankelijk zijn", dat is niets dan woordenspel. Hun macht belet ons. Als zij ons recht laten, zijn wij niet van Engeland afhankelijk.

Intusschen blijkt hier voor de zooveelste maal, dat we kort gehouden worden en dat het er met de levensmiddelen hoe langer zoo meer gaat spannen. We moeten er op voorbedacht zijn, dat we een vreeselijken winter zullen moeten doormaken. Laat men daar tijdig op rekenen. De overheid zal dat van zelf al doen. Maar ook het volk blijve zich een en ander herinneren, ook als er een oogenblikkelijke opluchting en verademing intreedt. Er zal gebrek geleden worden. Als men dit inziet, zal men geen tijd hebben om opstootjes te verwekken, zoo er geen aardappel te krijgen is. Het heeft er allen schijn van, dat over heel Europa algemeene voedselnood zal heerschen. 't Is hier er daar nu reeds heelwat erger dan hier. In plaats van te morren over dingen, die niemand hier verhelpen kan, past ons dus eer dankbaarheid, dat we het er nog zoo hebben afgebracht.

De Residentiebode.

Onze schepen vergoed.

Na langdurige gedachtenwisseling inzake de op 22 Februari j.l. vernietigde Nederlandsche schepen, zijn — naar men officiëel meldt — de Nederlandsche en de Duitsche regeering tot overeenstemming gekomen op den volgenden grondslag:

„Ter vervanging van de verloren gegane schepen zal de Duitsche regeering aan de Nederlandsche regeering afstaan Duitsche schepen, die zich op het oogenblik in Nederlandsch-Indië bevinden, en die in waarde met de vernietigde schepen gelijk staan. Daartegenover zal de Nederlandsche regeering aan de Duitsche regeering een som overmaken, gelijkstaande met het totaal bedrag van de voor de vernietigde schepen te betalen verzekeringssommen. Aan twee commissarissen, van welke elk der beide Regeeringen er één zal aanwijzen, zal de keus der schepen worden opgedragen, alsmede de regeling van de eigendomsoverdracht en van verdere ter sprake komende punten. De afgestane vaartuigen, die gedurende den oorlog uitsluitend in het trans–oceanische verkeer zullen gebezigd worden, zullen niet in de vaart worden gebracht, alvorens de zeemogendheden, die in oorlog met Duitschland zijn, de overdracht van de vlag erkend hebben en aan deze vaartuigen vrij verkeer hebben toegestaan. De Duitsche regeering zal aan de leden van de bemanningen der vernietigde schepen de schade vergoeden, die zij hebben geleden tengevolge der vernietiging, zoowel wat betreft hunne gezondheid als hunne goederen. Het bedrag dezer vergoeding zal eveneens door de beide bovengenoemde commissarissen worden vastgesteld.

Als commissarissen zullen optreden: voor de Nederlandsche regeering dr. A. Plate te Rotterdam, voor de Duitsche regeering dr. Greve, directeur van de Norddeutsche Lloyd te Bremen.

Het wil ons voorkomen, dat we met deze regeling volkomen tevreden kunnen zijn. Het heeft lang geduurd, voor er overeenstemming was. Zooals men weet, is er eerst een voorstel geweest om tijdelijk schepen te huren, wat natuurlijk niet aangenomen kon worden. De Duitsche regeering heeft ten slotte toch ingezien, dat hier recht moest worden gedaan. Dat het gebracht wordt in den vorm, die algemeen werd aanbevolen, zal voldoening wekken.

We kunnen ons niet voorstellen, dat de overige oorlogvoerende mogendheden tegen deze regeling bezwaar zullen hebben, zoodat deze schepen eerlang in de vaart zullen komen.

De strijd in de lucht.

Naast de telegrammen, waarin de gebeurtenissen van de verschillende fronten gemeld worden, vinden we ook dagelijks in de bladen de verrichtingen, hetzij overwinning of nederlaag, gemeld door beide partijen bij den strijd in de lucht volvoerd. De algemeene opvatting, dat deze strijd, alleen met vliegmachines, of bestuurbare luchtschepen gevoerd wordt, is geheel bezijden de waarheid.

De kabelballon een middel tot verkenning reeds voor 125 jaar in den oorlog gebruikt, neemt ook nu een groote plaats in en treedt steeds meer op den voorgrond. Voor de bevelvoering en de artillerie moet hij wel van groote waarde zijn, om zich zoo te kunnen handhaven naast de in bediening en vervoer zooveel eenvoudiger vliegmachines.

Het feit, dat nu en dan volgens de berichten, kabelballons brandend naar beneden storten en dat bij den strijd om de vernietiging van zulk een hoogen uitkijkpost, van zoo'n wachter van de lucht, reeds honderden dappere vliegeniers hun leven hebben gelaten, schijnt hier niets aan te veranderen. Op alle fronten maakt men er een ruim gebruik van en vormt de kabelballon een verkenningsmiddel waar men niet meer buiten zou kunnen.

Hoe groot het aantal wel is, kan eenigszins blijken uit het bericht, volgens hetwelk de Duitschers 17 losgerukte Fransche kabelballons opvingen. Ook uit de beschrijvingen van het offensief in Champagne, volgens welke gemiddeld 14 van zulke stille wachters, dag en nacht aan Fransche zijde in de lucht waren kan men het veelvuldig gebruik opmaken.

Volgens de krijgsgeschiedenis, schijnt de kabelballon voor een militair doeleinde het eerst te zijn aangewend in Spanje in 1792 Frankrijk richtte op 2 April 1794 een compagnie militaire luchtschippers op onder bevel van Contelle, waarbij de kabelballon „Entreprenant". Bij de verdediging van de ook uit dezen oorlog zoo bekende vesting Maubeuge, hadden er op een hoogte van 300 M. van uit den kabelballon waarnemingen plaats, die belangrijke resultaten opleverden. Na Maubeuge had hetzelfde plaats bij Charleroi en zelfs in den veldslag, op de hoogten van Fleurus

De Franschen wonnen den slag en de generaal Jourdan verklaarde later, dat hij deze overwinning voor een groot deel te danken had aan de berichten, verkregen door de verkenning uit den kabelballon. Ook Napoleon nam een kabelballon mee op zijn expeditie naar Egypte, die echter verloren ging, doordat de Engelschen het schip, waarop hij geborgen was in den grond boorden. In den Amerikaanschen burgeroorlog maakt we der generaal Mac Oellon met succes van den kabelballon gebruik.

De kabelballon, die in deze dagen op de verschillende gevechtsterreinen gebruikt wordt, is veel verbeterd bij vroeger en heeft ook een geheel andere vorm. Hierdoor heeft men bereikt een groote stabiliteit in de lucht, waardoor waarnemingen rustig kunnen plaats hebben, wat zeker één van de voornaamste oorzaken is, dat de vliegtuigen hen niet van het strijdtooneel verdrongen hebben.

De ronde ballon, die voortdurend draait, zelfs bij matigen wind heftig slingert en waarbij het gevaar groot is, dat door den druk van den wind het omhulsel scheurt, zou tegenwoordig onbruikbaar zijn. De nu algemeene gebruikte kabelballon heeft een langwerpigen vorm, waardoor de soldaten hem meestal met den naam „worst" aanduiden. De bekendste is die van Von Parseval, die schuin in de lucht staat, net als een vlieger.

Om het draaien te voorkomen, heeft men aan het ondereinde een stuurzak aangebracht, bestaande uit een tweeden ballon, die er omheen grijpt. Tegen het slingeren vindt men ter weerzijden van den grooten ballon stuurvlakken. Is hiermede bij wind het rustig staan nog niet verkregen, dan brengt men ook wel een staart aan, juist als bij vliegers, maar daar dit gewichtsvermeerdering geeft, laat men dit zooveel mogelijk achterwege.

Meestal is om de lengteas van den ballon een stofgordel aangebracht, waaraan de mand, waarin de waarnemers plaats nemen, bevestigd is. De kabelbevestiging is hiervan geheel gescheiden.

Teneinde een gelijke drukverdeelin in en buiten het omhulsel te verkrijgen, waardoor scheuren voorkomen wordt, heeft zoowel de ballon als de stuurzak een opening aan de windzijde, waardoor de lucht naar binnen dringt, om aan de bovenzijde door een ventiel weder te ontsnappen.

Waneer de kabel mocht breken, kunnen de luchtschippers den vrijen ballon tot dalen brengen, door een gasventiel of de scheurbaan open te trekken. Bovendien is er bij de tegenwoordige kabelballons nog een automatische veiligheidsinrichting aangebracht die zicht vanzelf opent als de ballon zich zoodanig spant dat er kans op barsten zou bestaan.

In tegenstelling met het vliegtuig eischt iedere kabelballon een talrijk personeel vele transport-auto's, waarop de ballon, de met gas gevulde cilinders, de veldtelefoon en de kabel vervoerd worden en waartoe ook de liermotorwagen behoort. Betrekkelijk dicht achter het front wordt de ballon gevuld, terwijl bij verankerd is aan staaldraden.

Van 1000 meter hoogte geschieden vaak de waarnemingen; van de mand uit heeft men daar een gezichtsveld van 40 KM. Het geheele terrein is een groote reliefkaart geworden. Verhoogde dekkingen, loopgraven en insnijdingen in het terrein zijn alle zichtbaar. Met behulp van kaarten, en vergrootingen van uit vliegtuigen genomen foto's is iedere verandering na te gaan. Het belangrijkste werk van den kabelballon is het opnemen van het spoorwegverkeer, in het algemeen het vervoer achter het front en de standplaatsen der vijandelijke batterijen. Werden vroeger de berichten omlaag geworpen, thans wordt alles per telefoon gemeld aan de afdeeling, die desnoods door aansluiting voor overbrenging zorgt.

De vijandelijke artillerie heeft tot taak, het rustig waarnemen uit den kabelballon onmogelijk te maken en stelt alles in het werk om het instrument omlaag te schieten. Makkelijk is dit niet, daar de trefkans, in verband met den grooten af stand gering is, en deze ook nog verminderd wordt door de voortdurende verplaatsingen van den ballon, welke bereikt worden door den liermotorwagen van plaats te doen veranderen.

Het belangrijkste zijn de aanvallen op den kabelballon met vliegtuigen, waaruit ze beschoten worden met brandbare kogels, vuurpijlen of bommen. Een groot deel van de luchtgevechten in dezen tijd boven de fronten vindt zijn oorzaak in de verdediging, of den aanval van den kabelballon. Van den ballon uit geschieden de voornaamste waarnemingen en de vliegtuigen moeten dit trachten onmogelijk te maken.

Wordt de opstijging van een vijandelijken vlieger door de telefoon van uit den ballon gemeld, dan gaat meestal ook dadelijk een vliegenier van de eigen partij de lucht in, den aanvaller tegemoet. Eerst als die strijd ten voordeele van de tegenpartij is beslist, kan de ballon worden aangevallen. Deze, die zelf geheel weerloos is, wordt dan verdedigd door het anti-luchtvaartgeschut, dat het vliegtuig onder vuur neemt en eerst zwijgt, wanneer springende projectielen gevaar opleveren, voor ballon of kabel. Meermalen bestaat er dan nog gelegenheid den ballon in te halen, tot een hoogte van 100 M., lager echter niet, daar bij een treffer de brand- en ontplofbare inhoud een te groot gevaar zou opleveren voor het geheele personeel der afdeeling.

Is de ballon ingehaald tot een 100 M., dan kunnen ook de mitrailleurs nog medewerken aan het af slaan van den aanval. De waarnemers zien den aanvaller niet eens en moeten kalm hun lot afwachten. Het eenig middel, waarvan ze tijdig gebruik kunnen maken, is de parachute of valscherm. Wanneer de kabel door de vijandelijke artillerie wordt doorgeschoten en de ballon door den wind in de richting van het vijandelijk front drijft, moeten zij er gebruik van maken, om de waardevolle aanteekeningen en kaarten niet in handen van de tegenstander te laten vallen.

Welk een ontzettende moed er noodig is om b. v. van een 1000 M. hoogte uit den mand te springen, laat zich niet beschrijven. Toch geschiedt het aanhoudend, hetgeen bewezen wordt door het feit, dat wel ballons, maar slechts zelden, waarnemers of papieren in handen van de tegenpartij vallen.

Uit alles blijkt, dat het aantal kabelballons voortdurend grooter wordt en men ze op ieder punt waar eenige actie is, op regelmatige afstanden achter het front voortdurend in de lucht kan zien. Naast de vliegtuigen en de bestuurbare luchtschepen, vormen ze dan ook voor de waarneming een belangrijken tak van dienst, wat zeker ook voor ons leger tot navolgen kan strekken.

De Maasb.

DE OORLOG.

Tot dusverre heeft nog alleen Engeland door middel van zijn gezant te Rome het Vaticaan bericht van ontvangst gezonden op de Pauselijke Nota. Ook de Vereenigde Staten van Noord Amerika zullen het zelfde doen.

In diplomatieke taal beteekent een dergelijk officiëel bericht van ontvangst, dat de gezonde Nota ernstig in overweging wordt genomen.

Nu de twee voornaamste Staten der Entente, Engeland en N. Amerika, voorgaan, zullen de overige Mogendheden wel volgen. Engeland heeft natuurlijk van te voren overleg gepleegd met zijn bondgenooten.

We mogen derhalve wel een weinig hoop koesteren, dat er althans een begin gemaakt zal worden met de vredesonderhandelingen.

Dat de nieuwe regeering van Rusland vlakaf geweigerd heeft op het Pauselijk schrijven in te gaan en de Fransche bladen, als *Le Temps*, schetteren tegen den Paus, nog vóór zij den tekst volledig kennen, is daarbij van geen beteekenis Engeland geeft in deze den toon aan.

De volgende week hopen we vollediger te zijn ingelicht, en den vrede reeds van verre te zien aankomen.

Nog zelden werd op het oorlogsveld zulk een hevige actie gevoerd als in de afgeloopen week, het is alsof men voelde, dat het op een eindje loopt en nu nog goed wil maken, wat goed te maken is. Overal te gelijk werden de Duitsche legers aangevallen.

De slag van Vlaanderen duurt nog immer voort en begint succes te krijgen. Tusschen Yser en Lijs werden de Duitsche troepen zoo goed als geheel verdreven.

Rondom St Quentin werd gevochten, ook rondom Reims, maar het hoofdnieuws is wel een nieuwe slag voor Verdun en aan den Isonzo.

De Slag voor Verdun is opnieuw begonnen Maandag 20 Augustus. In twee dagen tijds namen de Franschen 6116 Duitschers gevangen, waaronder 114 officieren.

Aan den Isonzo hadden de Italianen een nog schitterender succes. Zij maakten meer dan 13000 gevangenen, waaronder 311 officiereren en namen 30 kanonnen van verschillend caliber.

Hoe hevig de strijd aan het Italiaansche front woedde, kan men opmaken uit de ambtelijke mededeeling, dat niet minder dan 271 vliegtuigen aan het gevecht deelnamen.

Duitschland heeft op het onverwachts zelfbestuur verleend aan Elzas Lotharingen.

Misschien meent de Duitsche Regeering op die manier den oorlog te verkorten door, gedeeltelijk althans, vrijwillig afstand te doen van deze door Frankrijk zoo begeerde provincies. Als zij Frankrijk maar niet in handen vallen, is Duitschland reeds tevreden.

Maar Frankrijk is daar zeker niet mee tevreden.

Toch kan deze politieke slimmigheid wel eenigen invloed hebben op de bevolking zelve.

In Canada heeft een vreeselijke ontploffing plaats gehad in de Curtie and Harvey munitiefabriek te Dragon, Quebeck. Niet minder dan 52 ontploffingen hadden er plaats door chemisch ontwikkelde gassen. Van de 150 beambten ontkwamen er weinig, die later gek geworden zijn van schrik. De schade bedraagt niet minder dan 32 miljoen dollar.

Edisson is gereed gekomen met zijn uitvinding welke een eind aan den oorlog zal maken Voorloopig moet alles streng geheim blijven, maar over eenige maanden zal zijn middel kunnen worden toegepast.

Hopen we, dat het dan te laat is, en slechts als voorbehoedmiddel tegen volgende oorlogen dienst moge doen.

De Czar en Czarina zijn naar Siberië gezonden om redenen van Staat. De nieuwe regeering schijnt de contra-revolutie dus meester en de anarchistische beweging niet meer te vreezen.

Berichten uit de Kolonie.

Koninginnedag.

Vrijdag a.s. 31 Aug. zal Hare Majesteit de Koningin voor de vierde maal in oorlogstijd haar geboortedag in stilte herdenken.

Moge de goede God haar kostbaar leven lang nog sparen, den vrede in Nederland en Koloniën bewaren en het Rijk doen toenemen in voorspoed en geluk.

Op Koninginnedag zal nergens de Vlag ontbreken met Oranje in top.

Kerkelijke Berichten.

De Zeereerw. Pastoor GIJLSWIJK heeft deze week laten beginnen met de polychromie van het Presbyterium der Cathedrale Kerk van St. Anna alhier.

Goedgekeurd.

De Statuten der „Curaçaosche Vereeniging ter bestrijding en voorkoming van geslachtsziekten" zijn bij G. B. van 8 Augustus goedgekeurd en werden openbaar gemaakt in de *Boletin Comercial* van Woensdag 22 Augustus.

Het goede doel door deze Vereeniging zich voorgesteld verdient zeer zeker aller steun en medewerking, al zal samenwerking juist op dit gebied met een neutrale vereeniging soms tot groote moeilijkheden aanleiding kunnen geven. Wij twijfelen er echter niet aan, of Dr. N. WATERMAN zal het daarheen weten te leiden, dat door de R. K. Geestelijkheid steeds gaarne de meest volledige steun kan worden verleend, in de volle overtuiging dat deze neutrale vereeniging immer de Katholieke principen zal eerbiedigen en daar rekening mede zal houden in haar optreden tegenover de Katholieke bevolking.

Voor de R K. Geestelijkheid, die sinds jaar en dag strijdt tegen het maatschappelijk kwaad, kan deze Vereeniging wederkeerig een groote steun zijn om de publieke moraliteit te helpen verbeteren

Daarom is de stichting dezer Vereeniging ons sympatiek en heeten wij haar welkom, al zal onze medewerking met deze neutrale vereeniging natuurlijk gebonden blijven aan eigen Katholieke beginselen.

Verhooging van traktementen.

In de Openbare Zitting van Maandag 13 Augustus heeft de Koloniale Raad de door den Gouverneur voorgestelde verhooging van traktementen goedgekeurd.

Met het Lid B. E. VAN DER VEEN ZEPPENFELDT hopen wij, dat deze verhooging moge gelden voor geheel het jaar 1917 en dat minstens aan de ambtenaren met een klein traktement het Maximum worde gegeven bij aanvang van het jaar 1918. De kleine verhooging voor hen bestemd mist haar tegemoetkomend karakter als die geringe toeslag nog over meerdere jaren wordt verdeeld. Sommigen van hen zullen dan om de dure tijden een paar kwartjes per week meer ontvangen! Dat is geen hulp, welke het Koninkrijk der Nederlanden aan zijn ambtenaren geven mag. Geef de hun toegedachte 50, 100 of 200 Gld. ineens.

Flink werk.

De verbreeding van de Breede Straat aan de Overzijde heeft haar beslag gekregen. Flink en royaal werd het werk uitgevoerd. De viersprong is nu ruim genoeg voor het drukke verkeer, en de weg keurig in orde gemaakt. Dankbaar en voldaan meenen wij een woord van lof niet te mogen onthouden aan den Heer Directeur en de Heeren Opzichters van Openbare Werken.

Konden de nauwe, donkere steegjes van de Punda ook maar op deze wijze worden opgeruimd. De openbare gezondheid en de publieke moraliteit zouden daar zeer bij winnen.

Muziekuitvoering.

Zondagavond om 7.30 uur. Overzijde.

PROGRAMMA.

1. Waldmere Marsch Losoy
2. Raymond ouverture A Thomas
3. Pardon valse J. Rico
4. Tde. Potpourri von Kuffner
5. Frolics come Frolics. Marsch 1 uitv J. Meredith
6. Tirol in Lied und Tanz Divertis sement O. Tetras
7. Sleghulde Picolo solo 1 uitv Th. Hindloy
8. Candorosa Danza J. Boskaljon.

Sisalcultuur.

Op *Mount Pleasant* zullen spoedig de eerste rijpe bladeren geoogst worden en ontvezeld. Men berekent 10,000 KG. schoone vezel te verkrijgen. De noodige machinerieën werden reeds besteld. Over zes maanden hoopt men een tweeden oogst bladeren te kunnen verwerken. De sisalcultuur kan dus als geslaagd beschouwd worden.

Posterijen.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven.

Pedro Alberto, Alleman & Basso, Martilda Anthony, P. David Arocha, Oscar Azcue José Domingo Baltaro 2, Petrona Cuwals Petorina Culman, C. Dania, Teofinda de Arria, M. de Castro, Catrin de Eleury, Aldo Sereno de Rosazza, Adriana de Visbal, Icesia Granvil, Theodoro Herman, Martina Jhon, Susana Jorst, A. W. Helaronen, Betsie Laurens C. Melhado & Sons, Jan Paz Rosa Steenbaar M. E. Struch, Jose Vallenilla, Leonora V. der Dijs.

Aangeteekende stukken: Charles Smith, Tarpon Springs Florida, Rebut, Antonina Carderas, Panoma, Rebut, Carmen Alicia Gonzalez, Maracaibo, Rebut, R. Govea L., Maria Fedella Hart, R. F. Muskus.

Drukwerken: Herman de Windt y hijas, Ludwig Kultuer.

Drukwerken zonder adres: De Gelderlander. De Suriname, eenige exemplaren, Tijdschrift voor Ziekenverpleging, eenige exemplaren, De Zoom.

Officiëele berichten.

Aan den kommies 2e klasse der belastingen alhier W. R. van Eps is om gewichtige redenen drie maanden verlof verleend.

Aan den klerk ter Gouvernements-Secretarie A. W de Haseth, thans tijdelijk op het postkantoor, is tot herstel van gezondheid een maand verlof verleend.

De Gouverneur heeft bepaald, dat op den verjaardag van hare Majesteit de Koningin, op Vrijdag, den 31sten Augustus a.s. bij zonsopgang de vlaggen op de openbare gebouwen, de forten op dit eiland en op de gouvernementsvaartuigen zullen worden geheschen en met zonsondergang zullen worden neergehaald.

Marktbericht van den Curaçaoschen Handelsbond.

Van 24 Aug. 1917.

AARDNOTEN (Pindas) per KG.	—
ZOUT per vat van 130 K.G.	f 0.80
DIVIDIVI per K,G.	„ 0.07½
ORANJESCHILLEN per KG. 1st kw.	„ 0.50
id. per KG. 2e kw.	„ 0.40
HUIDEN per K.G.	„ 0.80
GEITENVELLEN per K.G.	„ 1,20
WOL per K.G.	, 0.25
SCHAPENVELLEN per stuk	„ 0.75
BEENDEREN per K.G.	„ 0.02
RECINUS-ZAAD per K.G.	„ 0.05
STROOHOEDEN (hipijapa).	
Kwaliteit No, 1 per dozijn	„ 3,50
„ „ 1 (gebleekt) „ „	„ 3.62½
„ „ 2 „ „	„ 4.50
„ „ 3 „	„ 6.12
„ „ 3 „ „	„ 6.30
„ „ 4 „ „	„ 7
„ „ 5 „ „ OLA	„ 6,20
„ „ 6 „ „	„ 8
„ „ 7 „ „	„ 9
„ „ 8 „ „ OLA	„ 7.20
„ „ 9 „ „	„ 12.
„ „ 10 „ „ OLA	„
„ „ 11 „ „	„ 12
„ „ 12 „ „ OLA	„
„ „ 13 „ „	„
„ „ 14 „ „ OLA	„
„ „ 15 „ „	„
„ 1 van 25 c.M. of minder	
STROOHOEDEN (latal):	f.
Kwaliteit X per dozijn	f1,25
Kwaliteit XX per dozijn	f1'87½

Indispensable.

Sólo hay una cosa en la vida que es indispensable, y es la Salud; todos los demás atributos están á nuestro alcance si cuidamos primeramente la salud. En la medicina moderna la Emulsión de Scott es el factor más poderoso para dar fuerzas, vigor, energía. Así lo reconocen miles de médicos que han escrito opiniones como ésta:

"Tengo especial placer en certificarles: que siempre que he usado en mi práctica la Emulsión de Scott de aceite de hígado de bacalao, he obtenido muy buenos resultados, sobre todo en la escrofulosis, raquitismo, desnutrición de los órganos, y en una palabra, en todas las enfermedades discrásicas que aniquilan el organismo." Dr. Carlos Sanda, Valencia, Venezuela. 11

Curaçaosch Werkvolk.

De Amerikanen op Sto. Domingo en ook op Haiti, willen gaan bouwen. Zij zoeken nu op onze eilanden ambachtslieden te werven, vooral metselaars en timmerlieden. Zij bieden 2 tot 3 dollar per dag.

Dergelijk aanbod is zeer verlokkelijk.

Maar niet in het algemeen belang van Curaçao.

Burgerlijke stand.

Opgaaf van het aantal geboorten, sterfgevallen en huwelijken, welke hebben plaats gehad gedurende de maand Juli 1917.

	Geboorten. M. gesl.	Vr. gesl.	in echt	b. echt	Overleden M. gesl.	Vr. gesl.	Aangegeven. in echt	b. echt	Levenl. H.
Stadsdistrict	14	13	13	14	10	10	1	2	2
2e. district	5	15	14	6	2	0	0	1	3
3e. district	4	7	3	8	3	1	3	2	0
4e. district	5	6	5	6	0	0	0	2	0
5e. district	4	3	3	4	1	2	0	0	1
Totaal:	32	44	38	38	16	13	4	7	6

BURGERLIJKE STAND.

GEBOORTEN.

CURAÇAO.

STADSDISTRICT.

	Mannel.	Vr. gesl.	In echt.	b echt.
April	12	11	7	16
Mei	15	10	12	13
Juni	17	13	16	14
Totaal	44	34	35	43

Totaal generaal 2e kwartaal 78, 1e kwartaal 98
In echt „ 35, „ 33.
Buiten echt „ 43, „ 65.

STERFGEVALLEN.

	Mannel.	Vr. gesl.	Levenl. in echt.	b. echt.
April	15	16	3	0
Mei	4	12	0	1
Juni	10	21	1	3
Totaal	29	49	4	4

Totaal generaal 2e kwartaal 78, 1e kwartaal 91.
Levenl. aangeg. in echt „ 4, „ 0.
Buiten echt „ 4, „ 5.

Sterfgevallen 2e kwartaal 86 tegen 96 1e kw.

In het 2e kwartaal van dit jaar werden in het stadsdistrict de geboorten overtroffen door de sterfgevallen. De bevolking ging achteruit met 8 zielen. In het eerste kwartaal werden de sterfgevallen overtroffen door de geboorten, en was er een surplus van 2. Blijft dus voor het halve jaar een ACHTERUITGANG der stadsbevolking met 6.

BUITENDISTRICTEN.

GEBOORTEN.

	Mannel.	Vr. gesl.	In echt.	b. echt.
April	27	32	30	29
Mei	14	18	16	16
Juni	21	18	22	17
Totaal	62	68	68	62

Totaal generaal 2e kwartaal 130, 1e kwartaal 153.
In echt „ 68, „ 81.
Buiten echt „ 62, „ 72.

STERFGEVALLEN.

	Mannel.	Vr. gesl.	Levenl. in echt.	b. echt.
April	8	10	2	1
Mei	4	5	3	0
Juni	5	7	1	1
Totaal	17	22	6	2

Totaal generaal 2e kwartaal 39, 1e kwartaal 61.
Levenl. aangeg. in echt „ 6, „ 4.
Buiten echt „ 2, „ 3.

Sterfgevallen 2e kwartaal 47, 1e kwartaal 68.

In de buitendistricten overtreffen de geboorten de sterfgevallen met 83 in het 2e kwartaal en met 85 in het eerste, of in het eerste half jaar met 168.

HUWELIJKEN.

	Stadsdistrict.	Buitendistricten.
April	8	9
Mei	9	7
Juni	12	15
Totaal	29	31

De loonen worden daardoor opgedreven en de goede werkkrachten trekken van onze eilanden weg.

En dat, terwijl er hier overvloed van werk is en zelfs gebrek aan goed geschoolde ambachtslieden.

Onder Amerikaansch regime leeren die lieden hoogere eischen stellen en vooral leeren ze staken.

Is nu van Gouvernementswege niets te doen tegen dergelijke werving?

Bezwarende bepalingen, contractueele verbinding, regeling omtrent uitbetalen van loon, reis heen en ook terug, etc. zou zijn in het belang der werklieden en in het algemeen belang.

Ook meenen wij den Heeren wervers te moeten waarschuwen de Curaçaosche werkkrachten niet te overschatten. Verschillende mooie groote bouwwerken kwamen hier tot stand. Onder goede, bekwame leiding zijn onze ambachtslieden zeer zeker bruikbare krachten, zij maakten aan die verschillende werkzaamheden praktisch een goede ambachtsschool door, maar zelfstandig optreden kunnen er maar enkelen.

De Curaçaosche bezending kon dus wel eens erg tegenvallen.

En wat zal dan het gevolg zijn, als het blijkt dat deze ambachtslieden niet te gebruiken zijn voor het doel waarvoor ze uitkwamen?

De praktische Yankees zullen dan hun best doen onze Curaçaoënaars naar Amerika te laten gaan, waar groot gebrek is aan gewone werklieden, nu de Amerikanen allemaal soldaat spelen en voor spooraanleg en dergelijke niet langer de beschikking hebben over de arme Italianen en Duitschers, die vroeger dat werk verrichtten.

De werklieden zelf mogen dus wel goed nagaan, wat ze ondernemen, vóór zij naar Sto Domingo trekken.

Een woesteling.

Zaterdagavond terugkeerende van *Welgelegen* werd de Heer WILLEM VAN DE WALL ARNEMAN op den publieken weg aangevallen door zekeren GABRIEL TROMP, een Arubiaan.

Deze had een geschil met hem gehad over den verkoop van steenen. GABRIEL kwam met een mes in de hand op hem toe loopen, maar de Heer ARNEMAN kon hem van het lijf houden. Bij een tweeden aanval vielen beiden op den grond en begon GABRIEL zijn slachtoffer te bewerken met zijn steekwapen. Na langdurige worsteling gelukte het hem den woesteling zijn mes te ontrukken. Ongewapend durfde hij den strijd niet voortzetten, maar vluchtte weg. Hij werd echter den volgenden morgen door de Politie gevat en in verzekerde bewaring gebracht.

Nederland.

De onlusten te Amsterdam.

4 Juli 1917.

De staking te Amsterdam, als gevolg van de aardappelenonlusten uitgebroken, neemt een grooten omvang aan. In verband met het Rev. Soc. Comité genomen om heden de algemeene werkstaking te doen ingaan, hebben hedenmorgen bijna alle bouwvakarbeiders aan den bovenbouw, d. w. z. metselaars, opperlieden en betonwerkers, alle werklieden aan den onderbouw, alle grondheiwerkers en steenzetters het werk neergelegd. Bovendien zijn er stakingen uitgebroken bij de Nederl. Fabr. v. Spoorwegmaterieel, bij de N. V. M. Trompenburg, bij de Constructiewerkplaatsen du Croo en Brouns, bij de Droogdok Mij., bij de Chem. Fabriek aan den Badhuisweg en aan de Zwavelzuurfabriek Ketjen.

Zooals reeds bekend is, hadden gisteren alle havenarbeiders en de arbeiders bij de Nederl. Scheepsbouw Mij. het werk reeds neergelegd. Nog vernemen wij, dat de werklieden aan de Marinewerf, ongeveer 800 man, het werk hebben gestaakt.

Volgens mededeeling van het plaatselijk Arbeids–Secretariaat hebben hedenmorgen minstens 10.000 arbeiders het werk neergelegd. Het Arbeids-Secretariaat deelt mede, dat waarschijnlijk ook het grootste deel der werklieden van de munitiefabrieken aan de Hembrug den arbeid niet zullen hervatten. Bevestiging hieromtrent is niet ontvangen; wel wordt bericht, dat de losse arbeiders staken.

Wat de onlusten betreft, het was heden, naar men ons seint, zeer onrustig in de hoofdstad. In de buurt van den Jordaan is de toestand zeer critiek. In verschillende straten en zijstraten worden winkels geplunderd en in de Lindedwarsstraat zijn relletjes ontstaan bij de staking in de groote Dropfabriek. Op de Brouwersgracht ontstond een botsing tusschen stakers en de politie. De politie loste salvo's. In de Haarlemmerstraat en aan den Haarlemmerdijk sluiten goudsmidwinkels hunne zaken, wijl men vreest voor verdere plunderingen.

De autoriteiten hebben besloten, tegenover de plunderaars met alle macht op te treden.

Militairen worden in de hoofdstad gerequireerd. Naar wij vernemen is een compagnie mitrailleurs van Haarlem op weg naar Amsterdam.

De militaire macht, welke thans ter beschikking staat van den burgemeester, bestaat uit 5 bataljons infanterie, 1 escadron cavalerie en 1 sterk detachement marechaussees.

De persoon, die gisteravond op de Elandsgracht zwaar gewond werd, is aan de gevolgen overleden.

De toestand te Amsterdam is nog ernstiger geworden. Wederom is er geplunderd en hevig verzet gepleegd en zijn er slachtoffers gevallen. De aardappelennood — hongersnood is er geenszins, want er zijn andere levensmiddelen in overvloed — heeft de harstochten ontketend en revolutionaire elementen wakkeren ze aan.

Naar het Departement van Oorlog ons mededeelt ontkennen de daar ontvangen ambtelijke berichten hetgeen in verschillende bladen vermeld stond nopens gevallen van dienstweigering onder de troepen, welke te Amsterdam militairen bijstand hebben verleend.

„Het Handelsblad" en het „N. v. d. D." handhaven echter hun berichten daaromtrent, het laatste blad onder verwijzing naar hetgeen burgemeester Tellegen gisteren tot zijn vertegenwoordiger zeide: „de compagnie die zich ten deele onwillig betoonde, is verwijderd."

Hoe dit zij, de militaire macht en de politie hebben gisteravond zich krachtig moeten weeren tegen de in vele buurten in beweging zijnde volksmassa's, over wie de plunderzucht was vaardig geworden en die hier en daar een zeer dreigende houding aannamen.

Er komt nog bij, dat velen het werk staken. In een gisteravond gehouden vergadering, uitgaande van het Plaatselijk Revolutionnair Comité, is onder gejuich besloten tot een algemeene werkstaking van 24 uren. Vele werklieden zijn reeds eerder tot staking overgegaan. Bij de Nederlandsche Scheepsbouw-Maatschappij hebben ongeveer 1000 man het werk neergelegd. Bij de Ned. Fabriek van Werktuigen en Spoorwegmaterieel staken 300 à 400 arbeiders. Een groot deel der werklieden aan de Nederl. Scheepsbouw maatschappij staakt. De gemeentewerklieden zullen in een groote openbare vergadering in Handwerkers Vriendenkring hun houding bepalen.

Er komen verder verschillende kleinere stakingen voor, o. a. van de bouwvakarbeiders, die op eenige plaatsen het werk neerlegden.

Nadat het gisteren vrij rumoerig was geweest en verschillende protest-vergaderingen waren gehouden, die door duizenden werden bezocht, braken gisteravond weder ernstige onlusten uit op Kattenburg, Wittenburg, Oostenburg en vooral aan de Elandsgracht.

Winkels werden geplunderd en pakhuizen leeggehaald. Dit lot trof allereerst de zaak in koloniale waren van Dh. K. F. Struve, Kattenburgerplein en het pakhuis in de Gr. Wittenburgerstraat van Dh. C. J. Amsterdam. Nadat dit volkomen leeggehaald was, moest de winkel van denzelfden eigenaar, in de Kl. Wittenburgerstraat er aan gelooven. Niets bleef hier gespaard. Nadat de ruiten ingeslagen waren, werd alles wat zich in den winkel voor het grijpen bevond, meegepakt.

Vrouwen zag men weggaan met boezelaars vol rijst, thee, suiker en allerhande verpakte artikelen, vertelt het „N. v. d. D." De een sleepte met bussen cacao, de ander met blikken beschuit, deze weer met flesschen bessensap of Malagawijn. Tot zelfs schuurpapier werd meegenomen en toen eindelijk militairen verschenen om de orde te herstellen, was van alles wat er in den winkel aanwezig was, slechts de leege pakken over. Wat in de étalage had gelegen aan los goed, lag verstrooid over de straat.

In den Jordaan was het in den avond ook zeer roerig, vooral in de nabijheid van de gedempte Elandsgracht. Daar werd, nadat de ruiten waren ingeslagen, een sigarenwinkel geplunderd. Later onderging de winkel van een zilversmid hetzelfde lot. Politie en militairen werden gesteenigd met straatklinkers, straatlantaarns werden uitgedraaid.

Politie en militairen, die aanvankelijk zeer lankmoedig waren opgetreden, konden dit niet gedoogen. Herhaaldelijk werd de menigte gesommeerd, doch de menschen gingen niet weg en het steenengooien hield aan. Ten slotte werden vier salvo's afgegeven, waarbij drie dooden en vier gewonden vielen. Een dier gewonden werd in ernstigen toestand het Gasthuis binnengebracht. Er zijn zeer vele personen min of meer gewond.

Na het krachtige optreden der gewapende macht is de menigte uiteengegaan en te middernacht was de rust hersteld. Alle straten en stegen in den Jordaan zijn door politie en militairen afgezet. Hier en daar werd er, o. a. op het Kattenburg nog gevuurd van uit de huizen.

Het verzet schijnt echter gebroken.

5 Juli.

Het was gisteravond wel woelig in sommige buurten van Amsterdam, maar het is niet tot verzet of ernstige ongeregeldheden gekomen.

Trouwens, de militaire macht is groot genoeg, om de menigte in bedwang te houden.

In zake de beweerde dienstweigering op 2 Juli j.l. deelt het Departement van Oorlog ons nader mede, dat uit het den volgenden dag daarnaar ingesteld onderzoek de onjuistheid van de daarover handelende berichten gebleken is. Van dienstweigering of zelfs maar onwilligheid bij den troep is geenerlei sprake geweest; de commandant heeft den troep voortdurend geheel in de hand gehad; van weigering om op de menigte te schieten kon geen sprake zijn, daar een bevel daartoe niet is gegeven in verband met de zeer ernstige gevolgen, welke daaruit wegens de dichtheid dier van de andere zijde opgejaagde menigte zouden zijn voortgevloeid. Alleen is éénmaal bevolen in de lucht te schieten om eenige bewegingsvrijheid te herkrijgen, welk bevel niet door alle manschappen kon verstaan worden en dus ook niet is opgevolgd.

Zoo weinig kan hier aan dienstweigering gedacht worden, dat niet alleen de troep in volmaakte orde dien avond zijn kwartieren bereikte, maar ook den volgenden dag op gewone wijze bij het handhaven der orde werd gebruikt.

Het „Hbld." schrijft naar aanleiding van de tegenspraak omtrent de dienstweigering, dat men het verkeerd begrepen heeft.

„Trouwens van eenige dienstweigering is geen der officieren of onderofficieren iets gebleken, zooals in ons ochtendblad reeds vermeld is. Wat onze verslaggever gezien en geconstateerd heeft, is natuurlijk voorgevallen. Een troep die omringd is door joelende vrouwen en jonge meiden, is niet onder strenge controle en het is wel begrijpelijk, dat wel enkele soldaten uit het gelid zijn geloopen en tegen de meiden — niet tegen de superieuren — hun voornemen om het te „verdommen" hebben te kennen gegeven. Tusschen dat en dienstweigering is echter een groot verschil."

Gisteravond werd in de Watergraafsmeer een groote vergadering gehouden, die door 5 à 6 duizend menschen werd bijgewoond. Zij was belegd door het Rev. Socialistisch Comité; het woord werd gevoerd door Dhn. Wijnkoop, Ritz en Lansink. Dit deelde onder gejuich mede, dat aan den oproep, om uit protest tegen de handelingen van de Nederlandsche regeering den arbeid 24 uur stil te leggen, door ruim 20,000 werklieden gehoor was verleend.

Spr. meende met dit resultaat van deze onvoorbereide protest-staking zeer tevreden te mogen zijn. De staking wordt thans als geëindigd beschouwd. Er zal zoo spoedig mogelijk een deputatie naar den Minister gaan, alwaar geëischt zal worden den uitvoer stop te zetten. Indien de Regeering hier aan niet voldoet, zal een algemeene werkstaking, goed voorbereid, geproclameerd worden.

De gemeentewerklieden hebben gisteren nog geen beslissing genomen, of ze tot staking zullen overgaan. Weldra wordt opnieuw vergaderd door de besturen. Het is te verwachten, dat er na het besluit van het Rev. Soc. Comité niets meer van een staking zal komen.

Aan de Hembrug bleven voor den nachtploeg van de Amsterdamsche werklieden ongeveer 1000 man weg. Uit den langen trein, die te kwart over achten aankwam, stapten niet meer dan 150 man uit, vertelt het „N. v. d. D." Het is echter zeer de vraag of ze dezen morgen terug zullen komen. Het uitgeleide, dat hun aan de halte Zaanstraat bereid was, deed hen tegen een herhaling opzien. Zij deden hiervan bij aankomst mededeeling aan de directie.

Een aantal, dat reeds in den trein zat, was, uit vrees voor molest, weer uitgestapt. Toen de trein de Zaanstraat verliet vlogen groote steenen door de ruiten. Sommige werklieden waren veiligheidshalve onder de bank gekropen.

De Zaandammers waren, op een geheel enkele uitzondering na, allen op het appèl. Deze houden zich aan de besturen, die geen staking hebben geproclameerd

De relletjes, die nu hier en daar te Amsterdam voorvallen, zijn niet meer een gevolg van de quaestie van aardappelenvoorziening, doch worden door plunderaars veroorzaakt. Het blijkt wel hoe langer hoe meer, dat er een stelletje beroepsmisdadigers aan den gang is, dat met koel overleg dan hier, dan daar, probeert te stelen wat te stelen is, schrijft het „Hbld.” In het holst van den nacht, toen dus van een opgewonden menigte geen sprake meer was, heeft men in de Pontanusstraat, een zeer stille straat in het Muiderpoortkwartier, een klein magazijntje leeggeplunderd. Politie was daar niet en de dieven konden rustig hun gang gaan. Totdat rustige burgers, die zich aan het rooversbedrijf ergerden, de gewapende hulp hadden ingeroepen.

Zoo is getracht Dick's schoenenwinkel op het Rapenburg te plunderen. Gelukkig waren in de étalage slechts enkele schoenen aanwezig.

Een zeldzaam staaltje van brutale plunderzucht had plaats in de Oude Hoogstraat, vertelt het „N. v. d. D.” Een sleeperskar van klein kaliber, beladen met vrouwen en een paar opgeschoten jongens, kwam van de zijde van den Kloveniersburgwal tot vlak voor de straat gereden. Alles stapte af en liep regelrecht naar den schoenwinkel van de firma Matto in perceel 29.

De jongens klauterden als katten tegen het zonnescherm op en rukten van de in den gevel uitstekende ijzeren stangen de daaraan hangende schoenen en pantoffels af zijnde 10 paar schoenen en vijf paar pantoffels.

Zij wierpen ze toe aan de vrouwen die hen tot deze daad hadden aangemoedigd. De vrouwen vochten er haast om, wie 't meest van den buit bemachtigen zou. Toen de politie met stormpas en uitgetrokken sabel kwam aangeloopen was het dieventuig onder den uitroep: „Nou naar den Bijenkorf!” verdwenen.

Er was echter weer publiek genoeg, dat niet aan de aanmaning tot doorloopen voldeed en dus moest er weer eenige keeren schoon baan gemaakt worden.

Aan de Bijenkorf was men naar 't schijnt al gewaarschuwd, dat er wat komen kon, want er stonden in de nabijheid van het gebouw militairen. Er gebeurde echter niets.

Er waren gisteravond in den Jordaan uitgebreide militaire maatregelen genomen. Vanaf de Groentenmarkt werd de Elandstraat, waar gisteravond het hevigste tumult plaats had, schoon geveegd door de infanterie en cavalerie. Op de Prinsengracht verzamelden zich toen menschen, die gesommeerd werden uiteen te gaan. Toen hieraan niet werd voldaan, werd er door de politie en de militairen geschoten.

Te ongeveer acht uur werd een groot gedeelte van de Elandsgracht, waar zich een menigte volks bevond, afgezet en beide zijden van de Lijnbaansgracht bij deze straat eveneens. Er werden eenige charges met de blanke sabel door de politie uitgevoerd. De geheele Elandsgracht werd nu afgezet, evenals alle toegangen tot de zijstraten. Eenige schoten weerklonken om het publiek, dat zich bij de brug aan het eind van de Elandsgracht ophield, te verdrijven. Later werd bevel gegeven deuren en ramen te sluiten. Het verkeer was, wijl alle zijstraten waren afgezet, zoo goed als geheel gestremd en weldra waren ze verlaten. In de overige gedeelten van den Jordaan, als Westerstraat, Boomstraat, Lindengracht en Wilemstraat, was het in den begin van den avond roerig. Ongeregeldheden vielen niet voor. Later moest de gewapende macht ook optreden op de Rozengracht en aangrenzende straten, omdat met steenen naar de politie werd geworpen.

Ernstige gewonden kwamen niet voor. Op het Singel bij de Raamsteeg werd een 30-jarige vrouw door een verdwaalden kogel in 't dijbeen getroffen, eveneens de 72-jarige juffrouw Everts, die plotseling door een verdwaalden kogel in den slagader van een been getroffen werd. Beiden werden, na eerst in een drogisterij geholpen te zijn, naar het Binnengasthuis gebracht.

Op de Eilanden is het gisteravond kalm toegegaan. Reeds in het begin van den avond was te zien, dat de bevolking gekalmeerd was, zoodat dan ook de politie- en andere maatregelen niet met zulk eene gestrengheid werden uitgevoerd. De politie verwacht thans den toestand volkomen meester te zullen blijven.

De namen van de dooden, die gisternacht naar het Wilhelmina-Gasthuis vervoerd werden, zijn: De Haan en Van Zijp, beiden 18-jarige jongelieden. De dooden van de Elandsgracht, vervoerd naar het Binnengasthuis, zijn: de 18-jarige R. Rinses en de 19-jarige K. Smersel. Het waren oppassende jongens, die uit nieuwsgierigheid naar de relletjes waren gaan zien.

Mijnenknipper.

Men zendt ons in verband met den laatsten maatregel van Engeland de volgende gegevens omtrent de proefneming te Rotterdam met den mijnenknipper van den schout-bij-nacht Goedhart.

Den 26n Mei heeft met het stoomschip „Batavier IV' een proeftocht plaats gehad te Rotterdam met den mijnenknipper van den schout-bij-nacht Goedhart. De opgave was, dat het schip zou aanstoomen op een zeker aantal verankerde (nagemaakte) mijnen; het toestel zou de ankerkettingen of kabels plm. 5 M. onder water en plm. 8 M. vóór den boeg op zijde duwen tot 5 M. aan bakboord of stuurboord naast het schip. Op dat punt aangekomen, werden de kabels of kettingen geknipt, zoodat de mijnen vrij van het schip op plm. 5 M. afstand kwamen boven drijven en naar achteren dreven. Men kan ze tevens voor volgende schepen onschadelijk maken door er op te schieten.

Telkens na het knippen van een mijn is het toestel onmiddellijk automatisch gereed een volgende mijn onschadelijk te maken. In Rotterdam werden alle mijnen op deze wijze verwijderd. Dit zou eveneens geschied zijn, indien er honderden mijnen gelegen hadden in de koerslijn van het schip, en zonder eenig toezicht of medewerking van de bemanning van het schip.

Het toestel is thans versterkt en verbeterd en bestaat, naar men ons mededeelt, uit een gemakkelijk weg te bergen en op te hijschen stalen verlenging vóór aan het schip, die 6 M. onder water komt en met kabels aan op zij van het schip uitstekende boomen verbonden is. De kettingen der mijnen glijden langs de kabels en worden automatisch afgeknipt. (Vad.)

Buitenland.

De toestand in Rusland.

Het politieke leven van Rusland wordt thans beheerscht door een zucht tot redevoeringen zonder weerga. De bladen staan bijna geheel gevuld met berichten over een menigte congressen. Allerlei soorten raden en bonden en partijen beleggen congressen en nemen allerlei gewichtige besluiten ...... maar tot uitvoering komt er geen een. De Fransche en Engelsche bladen beginnen te protesteeren tegen deze stroomen van redevoeringen ...... om dat ze toch niets tot stand brengen.

Op het oogenblik houden de Russische bladen zich druk bezig met het bespreken van de verklaringen der bondgenooten naar aanleiding van de oorlogsdoeleinden. De onder Maxim Gorki's redactie staande courant „Het Nieuwe Leven” legt bijzonderen nadruk op den Franschen eisch van Elzas-Lotharingen, en wijst daarbij op het feit, dat deze provinciën oorspronkelijk aan het Duitsche rijk ontnomen zijn geworden. Het Russische blad keert zich dan op scherpe wijze tegen „de chauvinistische Entente-socialisten, die ons Russen door de welwillende bemiddeling der Britsche vloot werden toegezonden, ten einde ons de gevoelens der proletarische massa's in Europa in een valsch licht te toonen, en die dan weder naar Frankrijk en Engeland zullen terugkeeren, teneinde aldaar de Russische revolutie in een even onjuist daglicht te stellen.”

De „Djen” schrijft het navolgende: „De Russische revolutie heeft een groote verandering teweeg gebracht in de rollen der verschillende Ententebondgenooten. Terwijl het vroegere tsaristische Rusland voor de Westelijke bondgenooten een moreele last was, blijken thans de annexionistische oorlogsdoeleinden der geallieerden een gelijken last voor het vrije Rusland. Vroeger zou de regeering der Romanoffs aan de Russische socialisten een reis naar het buitenland niet hebben toegestaan, thans stellen de republikeinsche regeeringen van Frankrijk en Amerika, zoomede de chauvinistische Engelsche democratie, aan hunne socialisten overeenkomstige hinderpalen. Voorheen hebben de geallieerden aan den Russischen autocraat den vergeefschen raad gegeven, toch de Europeesche staatsorde in te voeren, nu echter tracht de half-socialistische Russische regeering vergeefs de burgerlijke regeeringen van West-Europa te bewegen van gebiedsuitbreidingen af te zien. Als antwoord op hare voorstellen ontvangt zij slechts de rede van Ribot, en ten slotte nog de Italiaansche gestie tegenover Albanië.”

De Russische „Arbeiderscourant” schrijft: „De Engelsche en de Fransche bourgeoisie is weliswaar bereid van vlag te verwisselen, doch zij wenscht onder eene nieuwe vlag hare oude lading verder te verschepen.”

Zoo heerscht er dus nog weinig overeenstemming.

De leiders voelen ook wel, dat het zoo verkeerd loopt voor Rusland. Voor het Congres van Arbeiders en Soldaten van heel Rusland verklaarde Tseretelli, dat elke stap, die niet werd gedaan in volkomen overeenstemming met de geallieerden, den ondergang van de Russische revolutie zou kunnen veroorzaken. Elk denkbeeld van een afzonderlijken vrede zou de Russische revolutie in een nieuwen oorlog brengen.

— Het Zweedsche „Aftonbladet” verneemt via Haparanda uit Charkow, dat de commandant van het vierde militaire district in het gouvernement Ispim op den Heiligen Berg eene republiek, naar Bolsjewistisch model heeft geproclameerd.

— Thans werden de resultaten der gemeentelijke- en arrondissements-verkiezingen te Petrograd definitief bekend gemaakt. De uiterst-linksche partij behaalde alleen de overwinning in het arrondissement Wiborg, terwijl overal elders de overwinning werd behaald door het gematigd socialistische bloc.

— Volgens de „Daily News” van 12 Juni heeft de gezamenlijke bemanning van drie slagschepen der Russische Oostzee-vloot den navolgenden eisch gesteld: „De „burger Nicolaas Romanoff” moet onder begeleiding van getrouwe revolutionnaire troepen naar Kroonstad worden overgebracht, en zal aldaar zijne veroordeeling hebben af te wachten. Wij maken onze beslissing ten deze thans ten derde male bekend, en verstaan in dit opzicht geen scherts. Anders zullen wij later openlijk en met geweld optreden.”

Straks zeiden we, dat op Rusland voor de Entente weinig meer valt te rekenen. Inderdaad wordt daar de toestand hoe langer hoe dreigender. Op het Boerencongres te Petersburg hielden de socialistische ministers redevoeringen, waarin zij den politieken toestand en in het bijzonder de gebeurtenissen in Kroonstad bespraken. Tscheretteli verklaarde, dat, wanneer Rusland zich in nog meer deelen zou afscheiden, als b.v. Kroonstad, om zelfstandige politiek te drijven, de ineenstorting van het rijk onvermijdelijk zou zijn. Het beslissende oogenblik der revolutie is begonnen. Wij weten niet of Rusland de groote moeilijkheden zal overwinnen. Maar, wanneer gebeurtenissen, als in Kroonstad zich zouden uitbreiden, bestaat er zeker geen hoop meer. Reeds verheffen andere streken hun stem en verklaren zich naar Kroonstad's voorbeeld onafhankelijk. Wij moeten zoo krachtig en spoedig mogelijk hieraan een einde maken, anders is het te laat Wanneer wij thans op dit woelige oogenblik, het rijk niet weten te redden, zoo zal het ons niet meer gelukken.

De Russische bladen hebben tegen de voorloopige regeering steeds dringender verwijt van onbekwaamheid, waaraan het voortwoekerende economische verval het gevolg is. Volgens de „Nowoje Wremja” dreigt in het Oeralgebied groote hongersnood. Vele meelmolens hebben reeds hun bedrijf gestaakt. De graanvoorraden zijn zoo goed als geheel verbruikt. De uitvoer van het Siberisch graan naar Europeesch Rusland is door de levensmiddelen-commissie verboden, wegens de dreigende levensmiddelen-moeilijkheden aldaar.

Naar de „Rjetsj” mededeelt wordt Petersburg door eene financiëele crisis bedreigd. Alleen indien de banken onverwijld eene leening toestaan, kan worden voorkomen, dat de stad hare betalingen zal moeten staken. Tot dusver bleven de banken echter ten deze weigerachtig, aangezien zij het met de communistische politiek, die in Petersburg de overhand heeft, niet eens zijn.

Ook dreigt een crisis op de arbeidsmarkt. De „Corriere della Sera” maakt melding van een schrijven uit Petrograd, dat de maatschappij der Fransch-Russische werkplaatsen den ministers van Nijverheid, Oorlog en Arbeid een schrijven heeft doen toekomen, om hun te berichten, dat sinds de eerste dagen der revolutie de verzoeking der werklieden om loonsverhooging de nettowinst der werkplaatsen overschrijden, terwijl de arbeid met 50 pCt. is verminderd in vergelijking met dien voor de revolutie verricht. De maatschappij verzoekt de regeering al de werkplaatsen met hun actief en passief voor 28 Juni over te nemen. Mocht de regeering weigeren, dan wijst de maatschappij alle verantwoordelijkheid voor het betalen van loon aan de werklieden af.

Met het leger en de vloot staat het al niet beter. Thans wordt bekend, dat bij de onlangs op de Oostzeevloot plaats gehad hebbende gebeurtenissen verscheidene hoogere officieren vermoord zijn.

Intusschen meldt Havas, dat de afgevaardigden uit het district Amoer op het Kozakkencongres hebben verklaard, dat 6 millioen broeders gereed stonden om de zaak der omwenteling te verdedigen. De afgevaardigden van het district Koeban in Kaukasië hebben adhaesie betuigd aan een besluit om, zoo noodig, de voorloopige regeering met kracht van wapenen te steunen.

Ook de Russische oorlogsleening nadert hare voltooiing. Volgens Reuter is voor bijna 1½ milliard ingeschreven. In de grootste particuliere banken te Petrograd bereikten de inschrijvingen 100 millioen roebel per bank. De minister van Financiën legde de voorloopige regeering wetsvoorstellen voor betreffende een vermeerdering tot 30 pCt. van de progressieve belasting op de inkomsten voor sommen, grooter dan 400,000 roebels, alsmede de instelling van een belasting op de winst der oorlogsindustrie van 70 à 90 pCt.

HAVEN-NIEUWS

VAN 18 AUG. — 1 SEPT.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Caracas	H Hichborn	22 Aug	La Guayra	22 Aug	New York
Maracaibo	P W Johnson	25 „	New-York	25 „	Maracaibo
Merida	A Johanson	22 „	Maracaibo	27 „	La Guayra
Merida	A Johanson	29 „	La Guayra	30 „	Maracaibo
Philadelphia	G W Goodman	29 „	New York	30 „	La Guayra
Maracaibo	P W Johnson	30 „	Maracaibo	30 „	New York
Nickerie	A R Nyboer	26 „	Paramaribo	28 „	New York
Don Alberto	Arvelo	16 Aug	Maracaibo	? Aug.	Maracaibo

Schoeners	Aankomst	van	Schoeners	Vertrek	naar
America V	18 Aug	Guanta	*20 de Julio*	18 Aug	Maracaibo
Alix V	18 „	Velade Coro	*Meteor H*	20 „	Maracaibo
Refugio H	20 „	Aruba	*Rosa Maria*	20 „	La Guayra
Orleans A	22 „	S J d P Rico	*Camina*	21 „	Pto Cabello
Lady H	23 „	Aruba	*Refugio H*	21 „	Aruba
Dreadnought	23 „	P Colombia	*Silfide H*	21 „	Pto Cabello
Vesta H	23 „	Bonaire	*Brion*	21 „	Maracaibo
			Alberta	22 „	Maracaibo
			Maria	22 „	Cartagena
			Nereida	22 „	Pto Colombia
			Maracaibo	22 „	Maracaibo
			America	23 „	Cumana
			Dreadnought	23 „	Barbados
			Ariminta	27 „	Pto Colombia